

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 36

Заснований в 1996 році

Рівне – 2007

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 36. — Рівне: РДГУ, 2007. — 188 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем реалізації психолого-педагогічних ідей Л.С.Виготського на сучасному етапі реформування освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мітюрів Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 6 від 26. 01. 2007 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2007

інтонаційні засоби виразності мовлення” [2].

Велике значення в роботі з дітьми дошкільного віку має і темп мови вихователя. Пояснюючи матеріал, показуючи як треба діяти, даючи запитання, навідні та підказувальні, він не повинен поспішати. Треба дати можливість дітям самим подумати, а темп думки в дітей різний. Зважаючи на обмеженість уваги малюків і побоюючись затягнути пояснення, вихователі досить часто, даючи вказівки, говорять надто швидко. У такому разі діти не встигають стежити за рухом показу і словами вихователя і, загубивши хід думок, не розуміючи про що йде мова далі, мовчать або відповідають невлад і, нарешті, просто перестають думати. Тому пояснення мають бути не тільки короткими, як прийнято думати, а й чіткими, ясними, послідовними, у темпі, доступному розумінню малих дітей. Критерієм цього є увага дітей.

Висновки. Результативність формування елементарних математичних уявлень у значній мірі залежить від мовленнєвої математичної культури педагогів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К., 1999. – 62 с.
2. Богуш А.М. Педагогічні нотатки та роздуми. – Запоріжжя: ТОВ „Ліж.Лтд”, 2001. – С. 49-155.
3. Выготский Л.С. Мышление и речь //Собр.соч.: В 6 т., – М., 1984. – Т.2. – С. 276-314.
4. Гнеденко Б.В. Развитие мышления и речи при изучении математики // Математика в школе. – 1991. – № 4. С. 3-9.
5. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / За ред. Л.М.Проколієнко. – К.: Рад.школа, 1989. – С. 282.
6. Король Я.А. Піднесення культури математичного мовлення // Початкова школа. – 1995. – № 1. – С. 3-6.
7. Лебедева З.Є. Про формування початкових математичних понять у дітей дошкільного віку /Дошкільна педагогіка і психологія. Вип.3. – К.: Рад.школа, 1967. – С. 67-76.
8. Леушина А.М. Формирование элементарных математических представлений у детей дошкольного возраста. – М.: Просвещение, 1974. – 360 с.
9. Романишин І.Я. Мовленнєва математична культура вчителя початкових класів. – Тернопіль: Астон, 2003. – 68 с.

Резюме. Стаття посвячена проблемі речової математическої культурі педагогів дошкільних установах в процесі обциення с дѣтьми во время формироваия элементарных математических представлений.

Ключевые слова: формирование элементарных математических представлений, общение, речевая математическая культура.

Summary. The article is devoted to a matter of speech mathematical culture of the teachers of pre-school establishments in the communication process with children during the formation of elementary mathematical representations.

Key words: the forming of elementary of mathematical representations, communication, speech mathematical culture.

Одержано редакцією 06.12.2006.

УДК: 371.132

Ю. О. ВИЖЕВСЬКА

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Резюме. У статті висвітлено хід і результати дослідження педагогічних умов формування професійно-пізнавального інтересу майбутніх учителів до педагогічної діяльності в процесі вузівської підготовки.

Ключові слова: професійно-пізнавальний інтерес, педагогічна діяльність, педагогічні умови, професійна підготовка.

В умовах надзвичайної динамічності соціально-економічних перетворень у суспільстві набуває особливої значущості формування професійно-пізнавального інтересу кожного фахівця. Професія визначає одну з головних життєвих траєкторій особистості, впливає на її долю, сприяє або перешкоджає розкриттю творчих потенцій. Не випадкова у зв'язку з цим увага науковців та практиків до проблем професійного становлення, професіоналізму та професійних інтересів.

Формування професійно-пізнавального інтересу майбутнього вчителя в системі вузівської освіти передуює початку його професійного шляху. Відповідно одним із головних завдань вищої школи є збереження й розвиток інтересу та ціннісного ставлення студентів до майбутньої професії.

Зменшення престижу педагогічної професії, яке спостерігається останнім часом, ускладнило вирішення проблеми формування професійно-ціннісної орієнтації майбутніх учителів на педагогічну діяльність. Ці обставини зумовили необхідність пошуку сучасних засобів збереження й розвитку професійних намірів студентів у процесі фахової підготовки.

Постановка проблеми. Узагальнення теоретичного та експериментального матеріалу стосовно даної

проблеми дозволило нам виокремити низку не вирішених питань, а саме: відсутність цілісного розуміння суті професійно-пізнавальних інтересів і методологічно обґрунтованих програм їх діагностики; недостатньо повне уявлення про психологічний механізм виникнення професійно-пізнавальних інтересів; невизначеність умов, що впливають на виникнення професійно-пізнавального інтересу до педагогічної діяльності та його подальший розвиток; недостатність психолого-педагогічних досліджень, присвячених експериментальному пошуку методів розвитку професійно-пізнавальних інтересів на всіх етапах підготовки фахівців-педагогів.

Базовими для розробки досліджуваної проблеми стали роботи, в яких розглядаються загальні закономірності педагогічного процесу у вищій школі (В. Андрущенко, С. Архангельський, Л. Вовк, С. Гончаренко, М. Євтух, Е. Лузік, Г. Шевченко), моделі особистості майбутнього фахівця (І. Бех, І. Зязюн, А. Капська, Н. Кузьміна, І. Маноха, Н. Ничкало), психологічні механізми впливу діяльності на формування особистості (Б. Баєв, М. Дьяченко, Є. Клімов, Г. Костюк, О. Леонтєв, С. Максименко, Д. Ніколенко, Л. Проколієнко, В. Семиченко, О. Скрипченко, Н. Чепелева, Т. Яценко), технології навчання студентів (А. Алексюк, В. Беспалько, В. Бондар, Є. Бондаревська, В. Галузинський, Б. Гершунський, О. Мороз, В. Паламарчук, С. Сисоева та ін.).

Хід і результати дослідження. Пізнавальний інтерес з професійним спрямуванням, що має властивості професійного й пізнавального інтересів (стійкість, широта, динамічність, інтенсивність, зв'язок зі здібностями, самостійність, усвідомлення професійної значущості галузі, одночасне поєднання мотиву професійного навчання і потреби в набутті професійного досвіду) визначається дослідниками як професійно-пізнавальний інтерес.

Аналіз досліджень з проблеми дозволяє виокремити в структурі професійно-пізнавального інтересу інтелектуальний (усвідомлення значення, змісту і способів здійснення професійної діяльності), емоційно-ціннісний (позитивне ставлення до діяльності та її учасників, переживання, пов'язані з успіхом діяльності та її перспективами, радість від досягнення мети), діяльнісно-рефлексивний (здійснення та саморегуляція діяльності, здатність до рефлексії, готовність до самовдосконалення) компоненти.

На основі проведеного науково-теоретичного аналізу літератури ми дійшли висновку про те, що професійно-пізнавальний інтерес – це складне особистісне утворення, що складається з інтелектуального, емоційно-ціннісного та діяльнісно-рефлексивного компонента і виявляється у взаємодії суб'єкта з обраною професією. Це стійке позитивне ціннісне ставлення майбутніх учителів до педагогічної діяльності, яке формується в процесі професійної підготовки.

З метою аналізу ефективності узвичаєної організації навчального процесу у ВНЗ щодо розвитку професійно-пізнавального інтересу студентів було проведено констатувальний експеримент (2001-2003 рр.). Для збору фактичного матеріалу в процесі експерименту ми використали такі методи: анкетування; інтерв'ювання; бесіди; педагогічне спостереження (пряме й непряме); творчі завдання для студентів; вивчення результатів педагогічних практик.

Перший блок констатувального експерименту був спрямований на психолого-педагогічну діагностику особистісних характеристик респондентів задля виявлення: домінуючої мотивації педагогічної діяльності; потенційної придатності суб'єктів до педагогічної діяльності; усвідомлення напруженості педагогічної праці; вираженості педагогічних здібностей; обізнаності зі специфікою вчительської професії. Кожен з показників порівнювався з рівнем розвитку професійно-пізнавального інтересу до педагогічної діяльності. Другий блок включав педагогічне спостереження, спрямоване на оцінку наявності чинників, що впливають на професійно-пізнавальний інтерес, та їх співставлення з рівнем його розвитку. Третій блок був присвячений вивченню самооцінки студентами власного професійно-пізнавального інтересу, ставлення до педагогічної діяльності та вивчення педагогіки. Він включав анкетування, педагогічне спостереження та вивчення матеріалів педпрактики.

З метою визначення ступеня впливу окремих чинників на виникнення професійно-пізнавального інтересу до педагогічної діяльності ми провели опитування серед респондентів трьох категорій (абітурієнти, студенти, фахівці).

Виявлено, що серед мотивів, які визначають вибір педагогічної професії, можна вирізнити більш значущі для особистості (подобається робота з дітьми, цікава спеціальність, професійний ідеал, можливість бачити результати своєї праці) і менш істотні зовнішні чинники (умови праці вчителя, поради батьків і друзів).

Студенти, які задоволені обраною спеціальністю, акцентують увагу на позитивних сторонах професії, серед яких переважають особистісно значущі (бажання працювати з дітьми, можливість передавати свої знання іншим). Не задоволені майбутньою професією респонденти виділяють рівну кількість позитивних та негативних рис, при цьому особливо зазначають зовнішні мотиви (тривалість відпустки, соціальна значущість та ін.).

Виявлення взаємозв'язку між розвитком професійно-пізнавального інтересу до педагогічної діяльності та спрямованістю особистості засвідчило, що найбільш стійкий професійно-пізнавальний інтерес властивий студентам з колективістською спрямованістю особистості, менш стійкий – з діловою спрямованістю. Індивідуалістична орієнтація гальмує розвиток професійно-пізнавального інтересу. Щодо зв'язку між розвитком вольової сфери та формуванням професійно-пізнавального інтересу, то студенти з високим рівнем прояву вольових якостей (наполегливість, цілеспрямованість, ініціативність, рішучість) характеризуються стійким професійним інтересом до педагогічної діяльності, з середнім – недостатньо стійким та низьким. Потреба у схваленні та неадекватна самооцінка притаманна тим, у кого професійно-пізнавальний інтерес нестійкий.

Проведена робота дозволила виділити чотири рівні розвитку професійно-пізнавального інтересу до

педагогічної діяльності у майбутніх учителів. Низький рівень професійно-пізнавального інтересу (22,5% респондентів) характеризується переважанням зовнішніх мотивів, випадковістю вибору педагогічного ВНЗ, ситуативним ставленням до навчальної та практичної діяльності, небажанням працювати у школі, незадовільним розвитком навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Елементарний рівень (32,5%) відзначається домінуванням інтересу до навчальної діяльності та ситуативністю інтересу до педагогічної діяльності. Достатній рівень (30,5%) характеризується навчальними мотивами, пов'язаними із професійними спонуками, усвідомленим вибором педагогічного ВНЗ та наміром працювати у системі освіти, належним рівнем активності у самоосвіті, деяким недооцінюванням значення інновацій. Для високого рівня (14,5%) характерна чітка професійно-пізнавальна мотивація, увага до інновацій у педагогіці, прагнення творчо здійснювати педагогічну діяльність, інтерес до дітей та роботи з ними, високий рівень здатності до самовдосконалення.

Виявлено, що рівень обізнаності з педагогічною професією та усвідомлення напруженості вчительської праці не є константним для усіх категорій опитаних: спостерігається помітне його підвищення з кожним наступним курсом.

Для низького рівня професійно-пізнавального інтересу характерний здебільшого низький та помірний рівень інформованості про педагогічну діяльність; низький та середній рівень усвідомлення напруженості педагогічної праці; негативна домінуюча мотивація; зовнішні мотиви вступу до педагогічного ВНЗ.

Для респондентів елементарного рівня професійно-пізнавального інтересу характерним є те, що усвідомлення напруженості педагогічної праці призводить до зниження інтересу. Домінуючою мотивацією педагогічної діяльності при цьому виступають егоїстичні потреби у здійсненні впливу на інших, привертанні їх уваги, самоствердженні. Мотивами вступу до педагогічного ВНЗ є здебільшого зовнішні чинники: поради друзів, батьків, умови праці вчителя, відстрочка від армії.

Для достатнього та високого рівня професійно-пізнавального інтересу характерним є високий рівень усвідомлення напруженості педагогічної праці та високий і середній рівень інформованості про педагогічну професію. 61,0% респондентів зі стійким професійно-пізнавальним інтересом мають позитивну домінуючу мотивацію до педагогічної діяльності, серед мотивів вступу до педагогічного ВНЗ переважають внутрішні чинники (любов до дітей; бажання передавати свої знання; професійний ідеал).

Створення педагогічних умов формування професійно-пізнавального інтересу майбутніх учителів до педагогічної діяльності та експериментальна перевірка їх ефективності реалізовувалося в цілісному навчальному процесі через послідовний вплив на структурні компоненти професійно-пізнавального інтересу шляхом створення відповідних педагогічних умов. До них ми віднесли організацію суб'єкт-суб'єктної взаємодії студентів з викладачем як носієм педагогічної професії, використання системи роботи, яка в процесі вузівського навчання дозволяє формувати професійні навички і вміння; розвиток у студентів ставлення до педагогічної діяльності як особистісної цінності.

Усвідомлюючи, що успішність формування професійно-пізнавального інтересу до педагогічної діяльності залежить від змісту, форм та методів навчання, а також від якості взаємин викладачів зі студентами, експериментальну роботу ми побудували з урахуванням принципів гуманізації, інтеграції, професійної спрямованості. Співпраця викладача зі студентами, стимулювання самостійності, врахування ролі самооцінки та мотивації особистості розглядалися нами як основа формування професійно-пізнавального інтересу до педагогічної діяльності.

У якості системоутворюючого чинника змісту педагогічної підготовки майбутніх учителів виступив блок педагогічних предметів, спрямований на оволодіння майбутніми вчителями методологією і технологіями педагогічної діяльності ("Вступ до педагогічної професії", "Педагогіка", "Основи педагогічної майстерності"). Концептуальним положенням дослідження стала необхідність інтеграції змісту означених дисциплін та викладання їх впродовж всього навчання у вузі.

У процесі дослідно-експериментальної роботи ми широко використовували інтерактивні технології навчання, що дозволило активізувати пізнавальну діяльність студентів, максимально наблизити навчальну діяльність до професійної. Значної уваги надавалося навчальній і педагогічній практиці як важливому засобу адаптації майбутніх учителів до педагогічної діяльності, випробування своїх можливостей, підтвердження правильності професійного вибору.

Програма формування професійно-пізнавального інтересу до педагогічної діяльності включала чотири етапи.

Перший етап – діяльнісно-проектувальний (1 курс).

Завданням цього етапу було ініціювання бажання студентів здобувати необхідні знання та навички з метою успішного здійснення педагогічної діяльності. У першокурсників формували знання про виникнення і становлення професії вчителя, гуманістичну сутність педагогічної діяльності, її функції, види та мотивацію. З метою посилення інтересу до навчальної інформації застосовували передовий педагогічний досвід, ідеї педагогіки співробітництва.

II етап – навчально-діяльнісний (2-3 курси).

На даному етапі основним завданням було збагачення педагогічних знань та умінь студентів задля формування усвідомленого ставлення до своїх можливостей щодо здійснення педагогічної діяльності. Важливим показником професійно-пізнавального інтересу у цей період є позитивні емоції від перших спроб здійснення педагогічної діяльності та очікування успіху.

III етап – рефлексивний (4 курс).

На даному етапі формування професійно-пізнавального інтересу до педагогічної діяльності важливим було забезпечити студентам можливість для самоаналізу рівня педагогічних знань та умінь, а також задоволеності вибором професії. З цією метою застосовувалися творчі завдання, педагогічні олімпіади, конкурси, вікторини.

IV етап – ціннісно-коригувальний (5 курс).

Завершальний етап навчання у вузі пов'язаний із формуванням професійно-пізнавального інтересу як стійкого ціннісного ставлення до педагогічної діяльності. Набуває особливої значущості розвиток партнерської взаємодії з викладачем як носієм педагогічної професії, для чого проводились лекції-діалоги, лекції-диспути, лекції-презентації, прес-конференції тощо. Доцільним виявився метод оцінювання студентами наукових доробків студентів і викладачів, участь у роботі науково-дослідних лабораторій, розширення практики виступів перед аудиторією. У розвитку ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів значну роль відігравали особистісно орієнтовані методи, що мають діалогічну основу та створюють простір педагогічних цінностей, зокрема, змістотворчий мотиваційний діалог, який сприяв формуванню досвіду осмислення цінностей педагогічної діяльності (“Краса педагогічної дії”, “Чи легко бути щасливим у вчительській професії?”, “Обрії педагогічного успіху”).

Вивчення ефективності формувального експерименту охоплювало порівняльну оцінку рівнів сформованості професійно-пізнавального інтересу студентів до педагогічної діяльності на констатувальному та контрольному етапах дослідження, відстеження динаміки процесу, загальну оцінку сформованості професійно-пізнавального інтересу майбутніх учителів до педагогічної діяльності (контрольний експеримент). Результати контрольного етапу експериментальної роботи представлені на таблиці 1.

Таблиця 1.

Порівняльний аналіз сформованості рівнів професійно-пізнавального інтересу майбутніх учителів на початку та в кінці експериментальної роботи

Групи досліджуваних Рівні професійно-пізнавального інтересу	Констатувальний експеримент		Контрольний експеримент	
	Експериментальна група (%)	Контрольна група (%)	Експериментальна група (%)	Контрольна група (%)
Низький	22,5	21,5	6,0	12,5
Елементарний	32,5	31,5	10,5	25,0
Достатній	30,5	31,5	21,0	16,0
Високий	14,5	15,5	62,5	46,5

Висновок. Отже, позитивна динаміка показників рівнів професійно-пізнавального інтересу майбутніх учителів дозволяє зробити висновки щодо ефективності визначених нами педагогічних умов формування професійно-пізнавального інтересу.

ЛІТЕРАТУРА

- Бех І.Д. Нова педагогічна позиція як предмет наукового осмислення // Проблеми професійної підготовки вчителя школи майбутнього. Зб.м-лів Всеукр.н.-пр.конференції. Т.1. – Мелітопіль, 2002. – С.4-14.
- Герасимчук Ю.О. Теоретичні засади проблеми співвідношення професійних та пізнавальних інтересів // Збірник наукових праць Інституту проблем виховання АПН України. Книга 2. – К., 2004. – С. 248-252.
- Герасимчук Ю.О. Формування професійно-пізнавальних інтересів у студентів – майбутніх учителів іноземної мови // Формування громадянського суспільства в контексті Європейської інтеграції: Збірник наукових праць. – Рівне, 2005. – С. 284-291.
- Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
- Пониманская Т.И. Формирование творчества студентов в педагогических играх // Методы формирования у студентов педвузов интереса к профессии. – М., 1992. – С.62-66.

Резюме. В статье освещены ход и результаты исследования педагогических условий формирования профессионально-познавательного интереса будущих учителей к педагогической деятельности.

Ключевые слова; профессионально-познавательный интерес, педагогическая деятельность, педагогические условия, профессиональная подготовка.

Summary. The article is devoted of pedagogical conditions of formation of professional-cognitive interest in future teachers to pedagogical activities.

Key words: professional-cognitive interest, pedagogical conditions, formation of professional-cognitive interest, pedagogical activities, professional training.

Одержано редакцією 03.01.2007.

УДК: 371. 013

Н. В. ФЕДОРОВА

ГУМОР У СПІЛКУВАННІ ВИКЛАДАЧІВ ІЗ СТУДЕНТАМИ ЯК ОДНА З УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Резюме. В статті аналізується значення використання прийомів гумору в педагогічному спілкуванні педагогів та студентів для встановлення позитивних взаємин між ними.

З М І С Т

<i>Вступ</i>	3
<i>Приходько Ю. О.</i> Внесок Л. С. Виготського в розвиток дитячої психології	4
<i>Поніманська Т. І.</i> Гуманістичне виховання в контексті ідеї Л. Виготського про дитячо-доросле співтовариство	8
<i>Дичківська І. М.</i> Проблема ефективності інноваційних процесів в освіті	12
<i>Горопаха Н. М.</i> Реалізація ідей Л. С. Виготського у розвиваючому навчанні дітей дошкільного віку (на прикладі використання дослідницького методу)	15
<i>Янциур Л. А., Фарина Н. П.</i> Л. С. Виготський про розвиток дитячої творчості	20
<i>Маліновська Н. В.</i> Мотиваційний компонент у навчально-мовленнєвій діяльності дітей дошкільного віку	24
<i>Самсонюк Н. Ф.</i> Прислів'я як індикатор визначення компетентності дошкільника у сфері життєдіяльності „Я сам”	26
<i>Воробйова Л. М.</i> Л. С. Виготський і розвиток сучасної психолінгвістики	29
<i>Белова С. А.</i> Інтерес як педагогічна умова навчально-виховного процесу у творчих спадщинах Л. Виготського та Г. Шарельмана	31
<i>Сузанская Т. Н.</i> Особенности катарсиса в „детском тексте” русской литературы	35
<i>Степанова О. І.</i> Збагачення словника дітей дошкільного віку засобами поетичної лексики	39
<i>Пох Л. И.</i> Эстетические воззрения Л. Н. Толстого в „Психологии искусства” Л. С. Выготского	42
<i>Разина Н. В.</i> Психологическая готовность к материнству в контексте культурно-исторической концепции	43
<i>Ховрина Г. Б.</i> Психологические особенности коррекции детей, не готовых к школьному обучению в контексте культурно-исторической концепции Л. С. Выготского	46
<i>Воробйов А. М.</i> Генезис дослідження співвідношення інтелекту та якостей креативної особистості	49
<i>Кравцов О. Г.</i> Исследование психологических особенностей девиантных подростков в русле культурно-исторической теории Л. С. Выготского	52
<i>Борова В. Є.</i> Дослідження корекції звуковимови дітей дошкільного віку в логопедії.	56
<i>Макаренко М. А.</i> Культурно-исторический анализ роли профессионального сознания в развитии личности	62
<i>Леценко Г. П.</i> Теорія мовленнєвої діяльності як основа формування комунікативної компетенції	66
<i>Новикова-Грунд М. В.</i> Групповые текстовые методики как развитие идеи инструментального метода	71
<i>Жаровцева Т. Г.</i> Професійне ставлення майбутніх педагогів до проблем неблагополучних сімей	75
<i>Литвиненко С. А.</i> Актуалізація ідей Л. С. Виготського в сучасній практиці виховання	80
<i>Юрченко В. М.</i> Л. С. Виготський як фундатор методології систематизації психологічних знань	82
<i>Рудь Г. В.</i> Динаміка формування і реалізації життєвих планів особистості у ранній юності	85
<i>Мірошина Г. Г.</i> Використання ідей Л. С. Виготського про культурний розвиток дитини в розгляді проблеми опосередкованої трансляції етичної культури від керівника дошкільного закладу дітям	89
<i>Головань Т. М.</i> Становлення і розвиток дошкільних закладів в Криму в II половині XIX – початку XX ст.	91
<i>Фасолько Т. С.</i> Л. С. Виготський про виховання моральної поведінки	96
<i>Кравець Л. М.</i> Рефлексивний підхід до становлення професійної діяльності майбутніх педагогів	100
<i>Врочинська Л. І.</i> Педагогічна підготовка батьків – основа ефективної взаємодії у вихованні гуманної поведінки дитини	102
<i>Матейко Н. М.</i> Психологічна корекція пізнавальної сфери дітей в умовах несприятливого екологічного середовища	106
<i>Козлюк О. А.</i> Психолого-педагогічна сутність поняття „спілкування” та підходи до його розуміння	108
<i>Косарєва О. І.</i> Зв'язок емоційної і когнітивної сфер у психічному розвитку дитини	113
<i>Марчук Г. В.</i> Проблема соціального розвитку дитини в світлі теорії соціалізації Л. С. Виготського	116
<i>Меналюк Г. Ф.</i> Мовленнєва математична культура вихователів дошкільних закладів	118
<i>Вижевська Ю. О.</i> Педагогічні умови формування професійно-пізнавального інтересу майбутніх учителів до педагогічної діяльності	122
<i>Федорова Н. В.</i> Гумор у спілкуванні викладачів із студентами як одна з умов організації гуманістичної педагогічної взаємодії	125
<i>Демянюк О. Б.</i> Гра як засіб корекційно-розвивального впливу на дітей дошкільного віку	128
<i>Грищук М. М.</i> Техніка постановки запитань як метод розвитку та підтримки психолого-психотерапевтичного процесу: системний аспект	131
<i>Панасюк М. М.</i> Соціально-психологічні фактори появи та розвитку навчального стресу у студентів вищих навчальних закладів	134
<i>Берлинская Л. А.</i> Ключевые компетенции в подготовке учителей Германии	138
<i>Дроздова К. В.</i> Результативність когнітивного напрямку самостійних занять фізичною культурою підлітків ..	140
<i>Картель Т. М.</i> Місце і роль професійної адаптації в професійному становленні майбутніх інженерів-будівельників	142
<i>Музика Ю. О.</i> Діагностика рівнів готовності майбутніх учителів до формування логічного мислення в молодших школярів	145
<i>Шмелев И. М.</i> Особенности картины мира лидера деструктивного культа	148
<i>Соколова А. В.</i> Досвід підготовки вчителів до формування педагогічної творчості в університетах Англії	150

<i>Носова Н. В.</i> Особливості фасилітативної дії педагогів у навчально-виховному процесі	154
<i>Глоба Н. В.</i> Аналіз інтелектуальної децентрації у дітей з затримкою психічного розвитку (младший шкільний вік)	159
<i>Конюхова Т. С.</i> Поняття екосистеми як одне з провідних у сучасній екологічній освіті дошкільників	165
<i>Мельник І. Я.</i> Моральний аспект міжособистісних відносин у молодшому шкільному віці	169
<i>Арсєєв І. І.</i> Особливості становлення мотиваційно-смысловой сфери віруючих людей	172
<i>Сторож О. В.</i> Теоретико-психологічний аналіз особливостей творчого мислення і креативної особистості ...	176
<i>Якобчук Т. О.</i> Педагогічні умови запобігання та корекції відхилень у емоційному розвитку дитини дошкільного віку	180
<i>Відомості про авторів</i>	185

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 36

Заснований у 1996 р.

Редактор збірника Поніманська Т. І.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Технічний редактор Кравчук В.Ю.
Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 10.01.2007 р. Підписано до друку 26.01.2007 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 29,14. Обл. вид. арк. 29,57. Замовлення № 21/1 Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 36. — Рівне: РДГУ, 2007. — 188 с.

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем реалізації психолого-педагогічних ідей Л.С.Виготського на сучасному етапі реформування освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20